

PROGRAM PEMILIHAN PESERTA TERBAIK BAKAT SISWA 2018

DAWKAH ISLAMIAH MENERUSI KUMPULAN CERPEN
MELAMAR RINDU SUATU APLIKASI TEORI PENGKAEDAHAN MELAYU

UniSHAMS

Universiti Islam Antarabangsa Sultan Abdul Halim Mu'adzam Shah
جامعة السلطان عبد الحليم معظمه العالمية
Sultan Abdul Halim Mu'adzam Shah International Islamic University

DAKWAH ISLAMIAH MENERUSI KUMPULAN CERPEN

Melamar Rindu

SUATU APLIKASI TEORI PENGKAEDAHAN MELAYU

NAMA
INSTITUSI
JUDUL TEKS

: NOR SHAHIDA BINTI MOHD SHAKER
HADIJAH JOHARI
: UNIVERSITI ISLAM ANTARABANGSA
SULTAN ABDUL HALIM MU'ADZAM SHAH
(UniSHAMS)
: KUMPULAN CERPEN – MELAMAR RINDU

Pengenalan

- **Pengarang : Osman Ayob**
- **Kumpulan Cerpen : Melamar Rindu**
- **Himpunan : 18 cerpen**
- **Tema : Dakwah Islamiah**
- **Cerpen pilihan:**
  - Gangguan
  - Doanya Termakbul
  - Menimba Penawar

DAWKAH ISLAMIAH MENERUSI KUMPULAN CERPEN
MELAMAR RINDU SUATU APLIKASI TEORI PENGKAEDAHAN MELAYU

UniSHAMS

Teori Pengkaedahan Melayu

- Teori Pengkaedahan Melayu telah digagaskan oleh **Hashim Awang**.
- Teori ini mula diperkenalkan pada **tahun 1989**.
- **Pengkaedahan Alamiah** dan **Pengkaedahan Keagamaan**.

DAWKAH ISLAMIAH MENERUSI KUMPULAN CERPEN
MELAMAR RINDU SUATU APLIKASI TEORI PENGKAEDAHAH MELAYU

UniSHAMS

Pernyataan Masalah

Terdapat beberapa persoalan yang perlu kepada penyelesaian dalam kajian ini iaitu:

- 1) Adakah pengarang, Osman Ayob menggambarkan elemen dakwah Islamiah dalam kumpulan cerpen *Melamar Rindu*?
- 2) Adakah Teori Pengkaedahan Melayu bersesuaian dengan usaha menganalisis elemen dakwah Islamiah dalam kumpulan cerpen *Melamar Rindu*?
- 3) Bagaimana Teori Pengkaedahan Melayu dapat digunakan untuk menganalisis elemen dakwah Islamiah dalam kumpulan cerpen *Melamar Rindu*?

DAWKAH ISLAMIAH MENERUSI KUMPULAN CERPEN
MELAMAR RINDU SUATU APLIKASI TEORI PENGKAEDAHAH MELAYU

Unishams

Objektif Kajian

- 1) Mengenal pasti **elemen dakwah Islamiah** dalam kumpulan cerpen *Melamar Rindu*.
- 2) Menganalisis elemen dakwah Islamiah dalam kumpulan cerpen *Melamar Rindu* dengan menggunakan **Pengkaedahan Keagamaan menurut Teori Pengkaedahan Melayu**.
- 3) Menilai sejauh mana kumpulan cerpen *Melamar Rindu* **menepati status sebagai dokumen dakwah** seperti yang digariskan konsep dakwah menurut Al-Quran.

DAWKAH ISLAMIAH MENERUSI KUMPULAN CERPEN
MELAMAR RINDU SUATU APLIKASI TEORI PENGKAEDAHAAN MELAYU

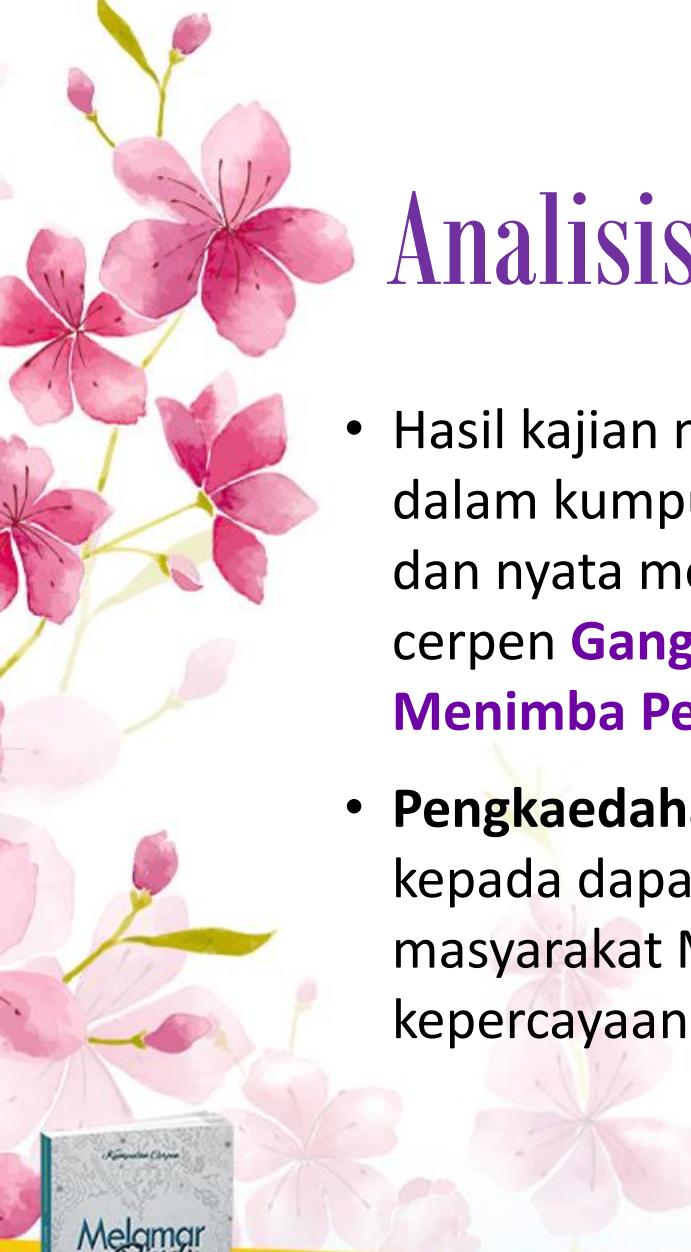
UniSHAMS

Metodologi

- Kajian ini secara asasnya mempraktikkan **pendekatan kualitatif**.
- Pengumpulan bahan bercetak yang terdiri daripada **buku dan artikel-artikel jurnal**.
- Penganalisisan data **kaedah analisis deskriptif** melalui pencerakinan kepada beberapa bahagian penting iaitu **manusia dengan agama, perbezaan pandangan agama Kaum Muda-Kaum Tua**, dan **manusia dengan kepercayaan khurafat**.
- Batasan kajian terhad kepada tiga buah cerpen pilihan daripada kumpulan cerpen *Melamar Rindu* yang mengandungi unsur dakwah Islamiah iaitu cerpen **Gangguan**, cerpen **Doanya Termakbul** dan cerpen **Menimba Penawar**.
- **Teori Pengkaedahan Melayu** dan khususnya Pengkaedahan Keagamaan serta Pendekatan Dakwah.

Analisis Kajian

- Hasil kajian mendapati bahawa terdapat **tiga buah cerpen** dalam kumpulan cerpen *Melamar Rindu* yang secara jelas dan nyata mempamerkan elemen **dakwah Islamiah** iaitu cerpen **Gangguan**, cerpen **Doanya Termakbul** dan cerpen **Menimba Penawar**.
- **Pengkaedahan Keagamaan** yang digunakan membawa kepada dapatan kajian tentang hubungan antara masyarakat Melayu-Islam dengan agama dan kepercayaannya.

DAWKAH ISLAMIAH MENERUSI KUMPULAN CERPEN
MELAMAR RINDU SUATU APLIKASI TEORI PENGKAEDAHAN MELAYU

UniSHAMS

Elemen Pengkaedahan Keagamaan

ELEMEN PENGKAEDAHAN KEAGAMAAN (PENDEKATAN DAKWAH)	CERPEN PILIHAN	HURAIAN
a) Manusia dengan agama	-Gangguan, hlm. 79 -Doanya Termakbul, hlm.97 -Menimba Penawar, hlm. 116, 120	-Hubungan manusia dengan agama tidak dapat dipisahkan. -Akidah dan ibadat adalah teras dalam agama Islam. -Manusia wajib menjalankan dakwah Islamiah agar dapat meningkatkan “keimanan dan ketakwahan kepada Allah”
b) Perbezaan pandangan agama kaum muda-kaum tua	-Doanya Termakbul, hlm. 97 -Menimba Penawar, hlm. 114	-Meraikan perbezaan pandangan selagi tidak bercanggah dengan ajaran agama Islam. -Hendaklah saling berdakwah ke arah kebenaran dengan nasihat-menasihati.
c) Manusia dengan kepercayaan khurafat.	-Doanya Termakbul, hlm. 91, 97 - Menimba Penawar, hlm. 111	-Akidah Islam menyeru kepada peng-Esaan Allah tanpa menyekutukannya dengan sesuatu. -Amalan khurafat ditegah oleh agama Islam -Manusia perlu saling berdakwah agar kembali ke ajaran Islam yang suci.

DAWKAH ISLAMIAH MENERUSI KUMPULAN CERPEN
MELAMAR RINDU SUATU APLIKASI TEORI PENGKAEDAHAN MELAYU

UniSHAMS

حَمَدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰالَمِينَ

أَشْهَدُ أَنَّ لِلّٰهِ إِلَهٌ أَكْثَرٌ
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللّٰهِ

اللّٰهُ

Manusia dengan Agama

DAWKAH ISLAMIAH MENERUSI KUMPULAN CERPEN
MELAMAR RINDU SUATU APLIKASI TEORI PENGKAEDAHAN MELAYU

Unishams

- Osman Ayob menerusi kumpulan cerpen **Melamar Rindu** telah menggambarkan dengan jelas bahawa agama merupakan teras kehidupan manusia.
- Agama yang dimaksudkan ialah “**keimanan kepada Allah SWT**” dibuktikan dengan amal ibadat ikhlas kerana-Nya.
- Masyarakat dalam ketiga-tiga cerpen terbahagi kepada dua golongan:-
  - **Golongan pertama** : mereka yang memiliki keimanan teguh terhadap kekuasaan Allah SWT
  - **Golongan kedua** : mereka yang lemah iman.

Manusia dengan Agama

Pengarang telah memaparkan elemen dakwah dalam Islam menerusi cerpen ini dengan menggambarkan watak **Wahab** yang tidak berputus asa berdakwah kepada Maulud melalui panggilan telefon.

BUKTI DALAM TEKS KAJIAN

• GANGGUAN

“Saudara tidak dengar azan tadi? Jika tidak, ketahuilah saudara sedang berada pada waktu subuh sekarang. Ayuh, jangan buang masa lagi. Dirikanlah sembahyang subuh sekarang. Mohonlah keampunan Allah atas segala dosa yang telah saudara lakukan. Sedarlah kematian itu boleh berlaku bila-bila masa sahaja. Percayalah, saudara sesungguhnya sedang menghampiri detik itu.” (hlm: 79)

- Tindakan Wahab ini memperlihatkan sifat **ingat-mengingati** serta **nasihat-menasihati** akan kebenaran sangat dituntut oleh Islam.

وَالْعَصْرُ (1) إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ (2) إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّابَرِ (3)

Surah al-Ashr, ayat 1-3

Demi Masa! Sesungguhnya manusia itu dalam kerugian- Kecuali orang-orang yang beriman dan beramal soleh, dan mereka pula berpesan-pesan dengan kebenaran serta berpesan-pesan dengan kesabaran.

DAWKAH ISLAMIAH MENERUSI KUMPULAN CERPEN
MELAMAR RINDU SUATU APLIKASI TEORI PENGKAEDAHAN MELAYU

Unishams

Manusia dengan Agama

Penulis telah menggambarkan watak *Azman* sebagai seorang hamba Allah SWT yang memiliki kemantapan akidah, berusaha untuk *berdakwah* dan meyakinkan ayahnya supaya berpegang teguh dengan ajaran Islam yang syumul.

BUKTI DALAM TEKS KAJIAN

• DOANYA TERMAKBUL

“Ayah pun tahu anggapan bahawa air ikan di dalam akuarium itu mustajab sebagai penawar dan penerang hati adalah bercanggah dengan ajaran Islam. Islam melarang umatnya melakukan perkara seperti itu kerana boleh merosakkan akidah, malah perbuatan itu boleh melemahkan kekuatan iman dan membawa kepada perbuatan bidaah.”
(hlm: 97)

DAWKAH ISLAMIAH MENERUSI KUMPULAN CERPEN
MELAMAR RINDU SUATU APLIKASI TEORI PENGKAEDAHAN MELAYU

UniSHAMS

Manusia dengan Agama

Cerpen Menimba Penawar pula telah memaparkan satu golongan masyarakat yang beriman kepada Allah dengan mengerjakan amalan-amalan seperti sembahyang dan berdoa agar diredhai Allah.

BUKTI DALAM TEKS KAJIAN

• MENIMBA PENAWAR

“Kami mahu ajak semua jemaah sembahyang hajat. Memohon kepada Allah supaya segera menurunkan hujan lebat.” (hlm: 120)

DAWKAH ISLAMIAH MENERUSI KUMPULAN CERPEN
MELAMAR RINDU SUATU APLIKASI TEORI PENGKAEDAHAN MELAYU

UniSHAMS

- Agama sebagai fitrah manusia telah dinyatakan dalam al-Quran. Fitrah manusia sebagai makhluk ciptaan Allah SWT ialah manusia dicipta dengan mempunyai naluri beragama iaitu agama tauhid.

مُنَبِّهِنَ إِلَيْهِ وَاتَّقُوهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ
الْمُشْرِكِينَ (31)

Surah ar-Rum, ayat 31

“hendaklah kamu (wahai Muhammad dan pengikut-pengikutmu) sentiasa rujuk kembali kepada Allah (dengan mengerjakan amal-amal bakti) serta bertaqwalah kamu kepadaNya; dan kerjakanlah sembahyang dengan betul sempurna; dan janganlah kamu menjadi dari mana-mana golongan orang musyrik”.

DAWKAH ISLAMIAH MENERUSI KUMPULAN CERPEN
MELAMAR RINDU SUATU APLIKASI TEORI PENGKAEDAHAN MELAYU

Unishams

Perbezaan Pandangan Agama Kaum Muda- Kaum Tua

DAWKAH ISLAMIAH MENERUSI KUMPULAN CERPEN
MELAMAR RINDU SUATU APLIKASI TEORI PENGKAEDAHAN MELAYU

UniSHAMS

Perbezaan Pandangan Agama Kaum Muda-Kaum Tua

- **Perbezaan pandangan** dan pendapat suatu yang lumrah dalam kehidupan manusia. Tidak dinafikan bahawa perbezaan ini ialah natijah kepada kepelbagaiannya manusia dari sudut pendidikan, pemikiran, adat dan alam sekeliling.
- Osman Ayob telah menunjukkan **kreativitinya dalam membandingkan perbezaan pandangan agama** antara Kaum Muda dan Kaum Tua menerusi cerpen **Doanya Termakbul** dan cerpen **Menimba Penawar**.

DAWKWAH ISLAMIAH MENERUSI KUMPULAN CERPEN
MELAMAR RINDU SUATU APLIKASI TEORI PENGKAEDAHAN MELAYU

UniSHAMS

Perbezaan Pandangan Agama Kaum Muda-Kaum Tua

Menerusi cerpen *Doanya Termakbul*, pengarang telah menggambarkan Kaum Muda sebagai kaum yang berpegang teguh dengan ajaran Islam dan memiliki akidah yang teguh dengan menjauhi perkara bidaah manakala Kaum Tua diwakili oleh ibu bapa Azman mengambil mudah soal akidah.

BUKTI DALAM TEKS KAJIAN

Ibu Azman berkata :

• DOANYA TERMAKBUL

“Semua yang datang ke rumah kita dengan niat yang baik. Mereka yang mahukan air itu. Apa salahnya kita memenuhi kehendak mereka. Soal mujarab atau tidak, soal sejauh mana kepercayaan mereka pada air itu hingga boleh menjelaskan akidah mereka, bukan kita yang menentukannya.” (hlm: 97)

DAWKAH ISLAMIAH MENERUSI KUMPULAN CERPEN
MELAMAR RINDU SUATU APLIKASI TEORI PENGKAEDAHAN MELAYU

Unishams

Perbezaan Pandangan Agama Kaum Muda-Kaum Tua

Berbeza dengan cerpen *Doanya Termakbul*, *Kaum Tua* telah digambarkan sebagai golongan yang *menitikberatkan soal akidah dan ajaran Islam yang suci* dalam cerpen *Menimba Penawar*.

BUKTI DALAM TEKS KAJIAN

Din Lahadi berkata :

• **MENIMBA PENAWAR**

“Imam tentu lebih maklum, Islam melarang penganutnya melakukan perkara seperti itu kerana ia boleh merosakkan akidah. Jadi, kita mesti mencari jalan untuk menghalang daripada merebak kerana akibatnya juga boleh mencemarkan martabat agama”.(hlm: 115)

DAWKAH ISLAMIAH MENERUSI KUMPULAN CERPEN
MELAMAR RINDU SUATU APLIKASI TEORI PENGKAEDAHAN MELAYU

UniSHAMS

Manusia dengan Kepercayaan Khurafat

DAWKAH ISLAMIAH MENERUSI KUMPULAN CERPEN
MELAMAR RINDU SUATU APLIKASI TEORI PENGKAEDAHAN MELAYU

 UniSHAMS

Manusia dengan Kepercayaan Khurafat

- Cerpen **Doanya Termakbul** menggambarkan bahawa tindakan masyarakat Kampung Buluh Sebatang tidak putus-putus datang melihat seekor **ikan puyu ajaib** yang kononnya terdapat kalimah “Allah” dan “Muhammad” dalam bahasa Arab pada badannya dengan perasaan yang hairan dan sangat takjub.(hlm: 91-92).

DAWKAH ISLAMIAH MENERUSI KUMPULAN CERPEN
MELAMAR RINDU SUATU APLIKASI TEORI PENGKAEDAHAN MELAYU

UniSHAMS

Manusia dengan Kepercayaan Khurafat

- **Amalan khurafat** dalam cerpen **Menimba Penawar**. Akibat kemarau yang berpanjangan, masyarakat telah **mempercayai keajaiban mata air** yang terdapat di petak sawah milik Din Lahadi. Masyarakat iaitu penduduk Kampung Pulai Sebatang percaya bahawa air ajaib yang terbit daripada mata air dalam lopak yang sudah menjadi perigi kecil **dapat menyembuhkan segala jenis penyakit**, selain menjadi **penawar** dan **penerang hati bagi sesiapa yang meminumnya**.
(hlm: 111)

DAWKAH ISLAMIAH MENERUSI KUMPULAN CERPEN
MELAMAR RINDU SUATU APLIKASI TEORI PENGKAEDAHAN MELAYU

UniSHAMS

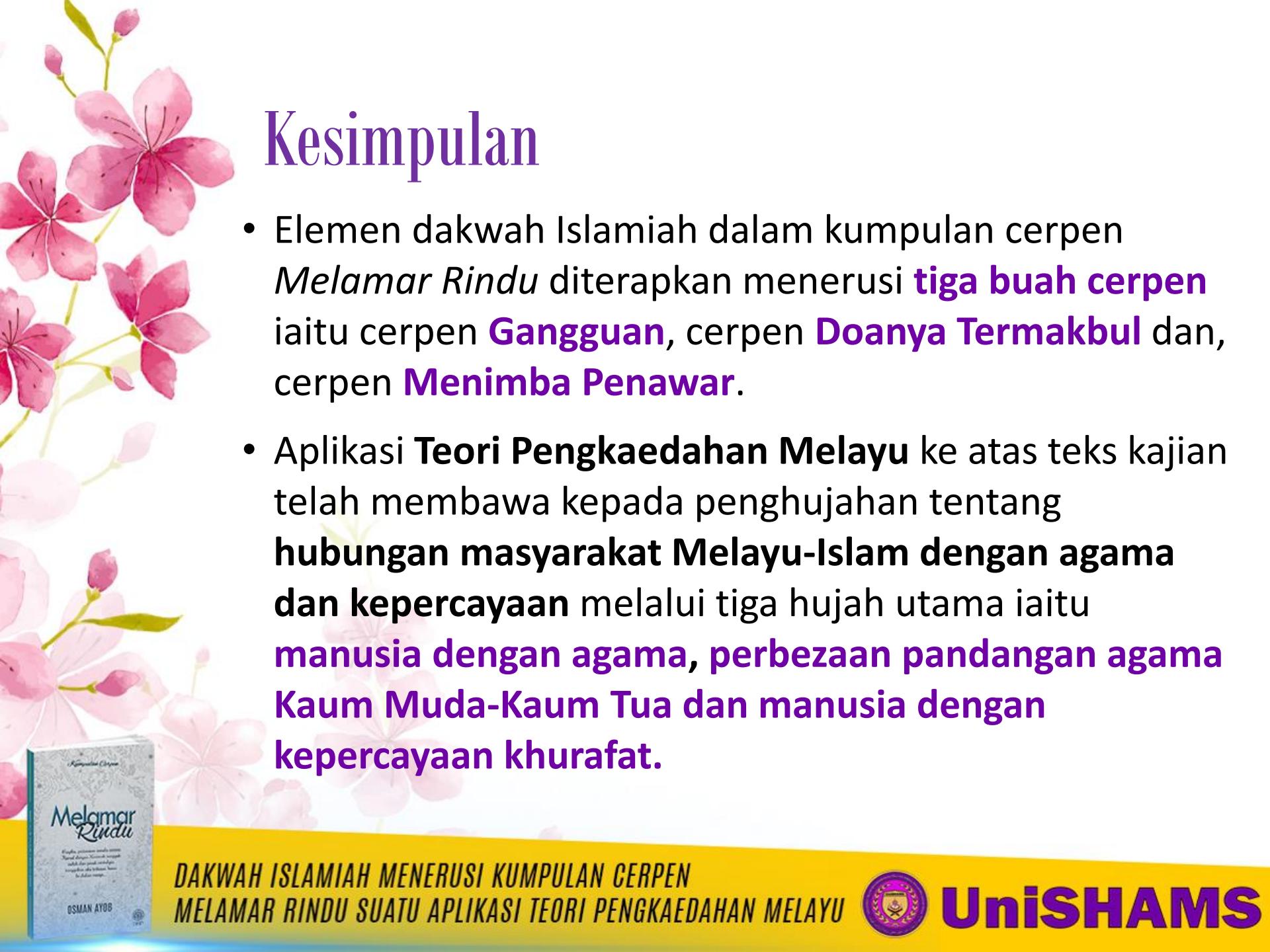
Kumpulan Cerpen Melamar Rindu Sebagai Dokumen Dakwah Islamiah

KOSEP DAKWAH DALAM AL-QURAN	WATAK DALAM CERPEN PILIHAN
a) Berhikmah dan Bijaksana	Watak Din Lahadi dalam Menimba Penawar
a) Nasihat pengajaran yang baik	Watak Wahab dalam Gangguan
a) Perbahasaan yang baik	Watak Azman dalam Doanya Termakbul

DAWKAH ISLAMIAH MENERUSI KUMPULAN CERPEN
MELAMAR RINDU SUATU APLIKASI TEORI PENGKAEDAHAN MELAYU

Kesimpulan

- Elemen dakwah Islamiah dalam kumpulan cerpen *Melamar Rindu* diterapkan menerusi **tiga buah cerpen** iaitu cerpen **Gangguan**, cerpen **Doanya Termakbul** dan, cerpen **Menimba Penawar**.
- Aplikasi **Teori Pengkaedahan Melayu** ke atas teks kajian telah membawa kepada penghujahan tentang **hubungan masyarakat Melayu-Islam dengan agama dan kepercayaan** melalui tiga hujah utama iaitu **manusia dengan agama, perbezaan pandangan agama Kaum Muda-Kaum Tua dan manusia dengan kepercayaan khurafat**.

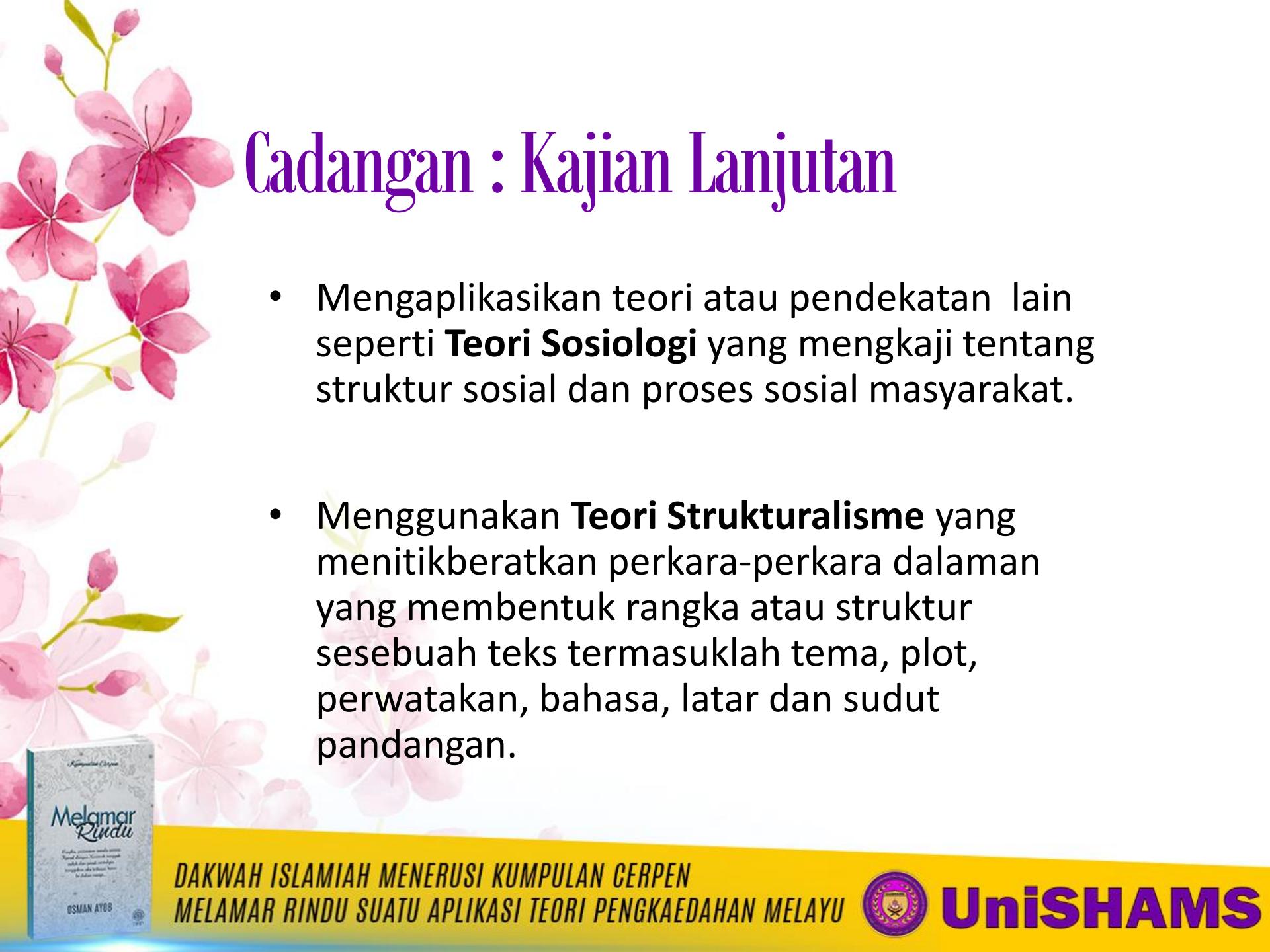
- Kumpulan cerpen *Melamar Rindu* menepati **status sebagai dokumen dakwah** seperti yang digariskan konsep dakwah menurut al-Quran dengan merujuk kepada dalil ayat al-Quran yang telah diturunkan oleh Allah SWT.

ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ ۖ وَجَادِلُهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ ۗ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ ۖ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ (125)

Surah an-Nahl, ayat 125.

Serulah ke jalan Tuhanmu (wahai Muhammad) dengan hikmat kebijaksanaan dan nasihat pengajaran yang baik, dan berbahaslah dengan mereka (yang engkau serukan itu) dengan cara yang lebih baik; sesungguhnya Tuhanmu Dia lah jua yang lebih mengetahui akan orang yang sesat dari jalanNya, dan Dia lah jua yang lebih mengetahui akan orang-orang yang mendapat hidayah petunjuk.

Cadangan : Kajian Lanjutan

- Mengaplikasikan teori atau pendekatan lain seperti **Teori Sosiologi** yang mengkaji tentang struktur sosial dan proses sosial masyarakat.
- Menggunakan **Teori Strukturalisme** yang menitikberatkan perkara-perkara dalaman yang membentuk rangka atau struktur sesebuah teks termasuklah tema, plot, perwatakan, bahasa, latar dan sudut pandangan.

DAWKAH ISLAMIAH MENERUSI KUMPULAN CERPEN
MELAMAR RINDU SUATU APLIKASI TEORI PENGKAEDAHAN MELAYU

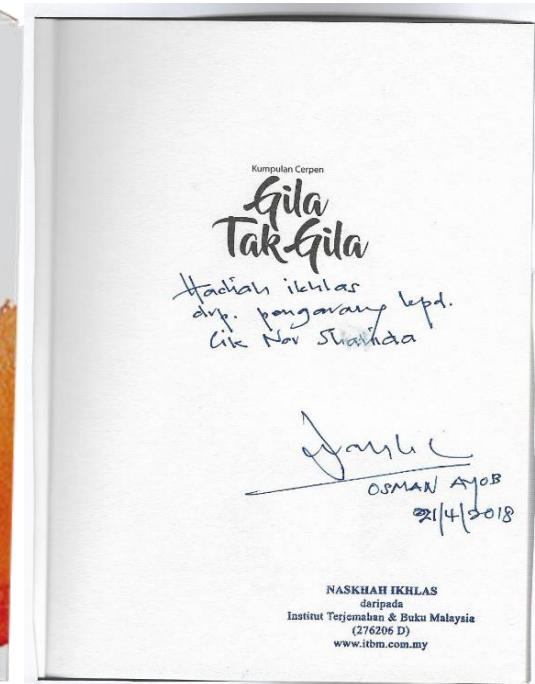
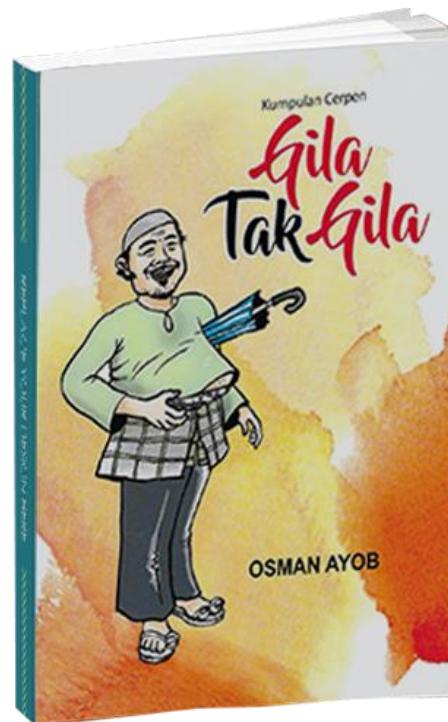
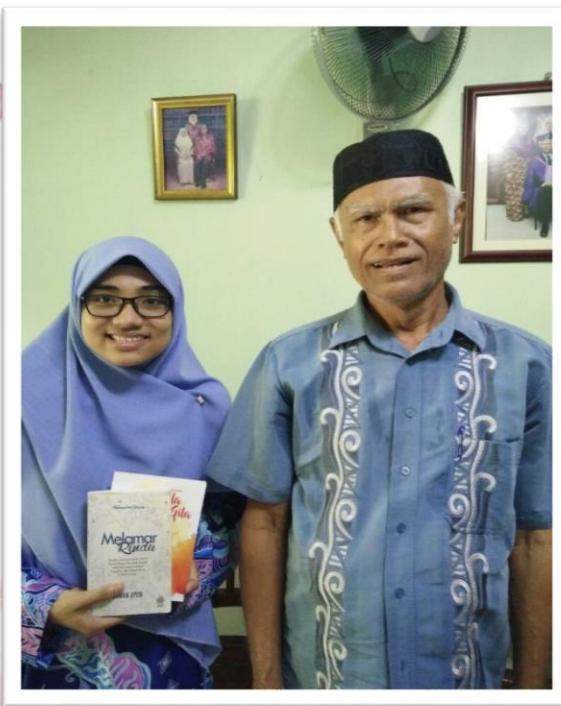
UniSHAMS

Biodata Pengarang

- **Osman Ayob** lahir pada 18 April 1951 di Sungai Daun, Yan.
- Kelulusan **Ijazah Sarjana Muda Sastera, USM** pada tahun 2017 dan kini sedang melanjutkan pelajaran ke peringkat Sarjana dalam bidang yang sama dan di universiti yang sama.
- Beliau pernah berkhidmat di Jabatan Hal Ehwal Orang Asli Malaysia (JHEOA), Jabatan Ukur Kedah/Perlis dan Jabatan Telekom Malaysia Berhad.
- Beliau **mula menulis sejak tahun 1975** dalam genre cerpen dan novel.
- Beliau telah menghasilkan pelbagai cerpen dan novel. Antara Kumpulan Cerpennya ialah **Bayangan Rindu(1981)**, **Detik yang Tergugat (1988)**, **Di Pinggir Kesedaran (1993)**, dan **Melamar Rindu (2001)**.
- Novel kanak-kanak yang ditulis beliau ialah **Rumpun Nipah di tepi Sawah (1985)**, **Wira Malam (1989)**, **Komplot Sebuah Sarkas (1991)**, dan **Anugerah Lampu (1993)**.
- Novel remaja pula ialah **Hati yang Terguris (1993)**, **Gerhana semusim (1994)** dan **Menyisih Awang Kelabu (2006)**.

Penghargaan daripada Pengarang

DAWKAH ISLAMIAH MENERUSI KUMPULAN CERPEN
MELAMAR RINDU SUATU APLIKASI TEORI PENGKAEDAHAN MELAYU

UniSHAMS